Դեմո
31 մայիսի 2004 թ.

«ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ԿՈՂՄԻՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՉՈՒՄԸ ՇԱՏ ԿԱՐԵՎՈՐ Է»

Ռուզան ԻՇԽԱՆՅԱՆ

- Պարոն Քոչարյան, մենք տեղյակ ենք Ձեր գիտական գործունեությունը, նաեւ Ձեր ջանքերին՝ ուղղված Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը: Ի՞նչ նորություններով Եք այս անգամ այցելել Արցախ:

- Հրավիրված էի ՀՀ արտգործնախարարության խորհրդաժողովին ու նաեւ ԳԱ-ում անցկացված միջոցառմանը՝ նվիրված Մեծ եղեռնի 89-ամյակին: Վերջինիս կազմակերպիչը Հայկական համաշխարհային համագումարն էր: Արտաքին գործերի գերատեսչությունը հայկական լոբինգի ակտիվացման խնդիր դրեց, իսկ ակադեմիայում ծավալված զրույցը հիմնականում նպատակաուղղված էր Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացի արագացմանը: Հաջորդ տարի համայն հայությունը կնշի թուրք օսմանների կողմից իրականացված մեծ ոճիրի 90-րդ տարելիցը, ուրեմն մեզնից ավելի մեծ ջանքեր են պահանջվում, որպեսզի միջազգային հանրության կողմից համընդհանուր դալլինեն այցելություններ, մի խոսքով՝ այս ամենը կնպաստի նրան, որ Արցախի մայր բուհը դուրս կգա լճացած, մեկուսացված վիճակից:

Ընդհանրապես, առաքելությանս բուն էությունը համարում եմ իմ այցելած հայկական համայնքներում (Հոլանդիայի, Անգլիայի, Կիպրոսի, Շվեյցարիայի) բեջանի գերիշխանության տակ ապրեցեք:

- Ինչպես ասացիք, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացն արդյունավետ դարձնելու խնդիր է դրված: Դուք Գերմանիայում տեսնո՞ւմ Եք բարենպաստ հողնման հաջողության հասնելու համար:

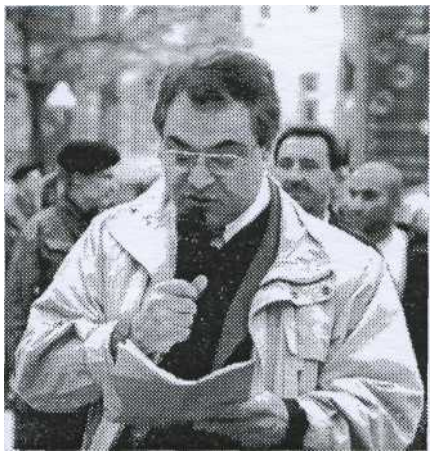

Գերմանիայում ապրող մեր հայրենակից ժիրայր Քոչարյանն արցախցիներին քաջածանոթ անձնավորություն է: Մեկ անգամ չէ, որ այցելել է Արցախ: Հերթական այցին նա խոստովանեց, որ 37-րդ անգամ է լինում այստեղ եւ դեռ շարունակելու է գալ՝ ժողովրդին տեսնելու, ընկերներին հանդիպելու, հայրենիքում կատարվող ամենաչնչին դրական փոփոխությամբ ուրախանալու եւ նրան որեւէ կերպ օգտակար լինելու համար: Նա աշխատում է Բեռլինի պետական ազատ համալսարանին կից գործող հնդեվրոպական եւ համեմատական լեզվաբանության ինստիտուտի հայկական բաժնում:

«ԴԵՄՈ»-ի հյուրասրահում ժիրայր Քոչարյանը պատասխանեց մեր հարցերին:

- Պարոն Քոչարյան, այսօր ակնառու են Գերմանիայի ձգտումները դեպի հարավկովկասյան տարածաշրջան: Այդ Երկիրը ոչ կառավարական մակարդակով շփումներ ունի նաեւ Արցախի հասարակական կազմակերպությունների հետ: Ձեր կարծիքով հակյական կողմի

հանդիպումներին ուղարկում են ոչ թե խղճով գիտնականների, այլ՝ իրենց գործակալներին եւ, ուրեմն, պարզ է, թե ինչ արդյունք կարելի է սպասել դրանից: Եվ դա պատճառ դարձավ, որ գերմանական պետությունը, որը ցեղասպանության խնդիրը հանձնարարել էր իր արտաքին գործերի նախարարությանը, մոտավորապես այսպիսի հայտարարություն անի՝ քանի որ դուք՝ հայերդ, միջազգային մակարդակով երկխոսության մեջ եք թուրքերի հետ, ապա մենք չենք ուզում դրան խոչընդոտել եւ որեւէ դիրքորոշում ընդունել:

Ուրեմն, այս երկրի կողմից ցեղասպանության ճանաչումը երկար գործընթաց է, մանավանդ, որ գնալով ուժեղանում է թուրքական ազդեցությունը (թուրքերը Գերմանիայում արդեն երեք միլիոն են կազմում): Սակայն, ամեն դեպքում, մեր հանձնախմբի աշխատանքը ես իրական եմ համարում եւ ամենեւին էլ հոռետեսորեն չեմ տրամադրված:

- Պարոն Քոչարյան, այսօր ակնառու են Գերմանիայի ձգտումները դեպի հարավկովկասյան տարածաշրջան: Այդ Երկիրը ոչ կառավարական մակարդակով շփումներ ունի նաեւ Արցախի հասարակական կազմակերպությունների հետ: Ձեր կարծիքով հակյական կողմի

Այս երկիրը, սակայն, իրար է հավասարեցրել դահճին ու զոհին

տապարտման արժանանա դարասկզբի այս ոճրագործությունը:

Ինչ վերաբերում է գիտական ոլորտին, ապա մենք գերմանացի հանրահայտ գիտնական Տեսսա Հոֆմանի հետ փորձում ենք կապ հաստատել Երեւանի պետական եւ Բեռլինի պետական ազատ համալսարանների միջեւ: Օգտվելով առիթից՝ ես մեջտեղ քաշեցի Արցախի պետական համալսարանի հարցը: Կարծում եմ, օգտակար կլինի ԱրՊՀ–ի եւ Բեռլինի համալսարանի գերմանական բաժինների միջեւ համագործակցության հաստատումը: Արցախից ուսանողներ կհրավիրվեն Գերմանիա, այնտեղից Արցախի նկատմամբ գործնական հետաքրքրության առաջացումը: Կարծում եմ՝ սփյուռքահայերը ինչ-որ չափով աչքաթող են արել հայրենիքը, այնինչ, նրանցից յուրաքանչյուրը պետք է կարելվույն չափ օգտակար լինի այս երկրին:

ԼՂՀ միջազգային ճանաչումն, անշուշտ, ռեալական գործընթաց է, իսկ Հայաստանի հետ վերամիավորվելը՝ առավել դժվարին (մենք համոզվեցինք Կիպրոսի օրինակով), ուստիեւ մեր գործունեությունը պետք է միտված լինի Արցախի զարգացմանն ու բարգավաճմանը: Այդ դեպքում ոչ մեկը մեզ չի կարող հրամայել, թե գնացեք Ադրբ–

- Գերմանիան եղել եւ մնում է Թուրքիայի դաշնակիցը՝ տնտեսական, քաղաքական եւ ռազմական առումներով: Եվ հիմա էլ Գերմանիայի կառավարությունը փորձում է օգնել Թուրքիային՝ Եվրամիություն մտնելու հարցում: Իհարկե, այս առումով՝ Գերմանիայի կողմից ցեղասպանության ճանաչումը շատ կարեւոր է: Արդեն երեք տարի է, ինչ հիմնել ենք ցեղասպանության ճանաչման հանձնախումբ եւ արդեն մեկ տարվա գրանցում ունենք: Որոշակի աշխատանք կատարելուց հետո հանձնախումբը կանգ առավ երկու խոչընդոտի առջեւ: Առաջինը հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովն է, երկրորդը՝ Գերմանիայում գործող հայ-գերմանական ընկերությունը: Վերջինս, իմ համոզմամբ, Գերմանիայի արտաքին գործերի նախարարության երկարացված ձեռքն է: Դրանում համոզվեցինք այն դեպքից հետո, երբ նրանք հայթուրքական երկխոսություն կազմակերպեցին եւ Հայաստանից ոչ մեկին չհրավիրեցին: Վերջին պահին միայն հրավիրեցին Հակոբ Չաքրյանին, մինչդեռ Թուրքիայից այդ երկխոսությանը մասնակցում էր մոտ քսան մարդ: Ինչ խոսք, թուրքերը նման

հետ այդ եւ ավելի բարձր մակարդակի շփումների զարգացումն ի՞նչ դրական արդյունք կարող է տալ:

- Նախեւառաջ նշեմ, որ Գերմանիան ցույց չէր տալիս ընդգծված քաղաքականություն Հարավային Կովկասի նկատմամբ: Հւսմենայն դեպս, մինչեւ ուրտգործնախարար Յոշկա ֆիշերի այցը տարածաշրջան: Եթե դատելու լինենք այցի արդյունքներից, ապա պիտի ասենք, որ այդ երկրի քաղաքականությունը պարզապես հիասթափեցրել է հայերիս: Ֆիշերն այցելեց Անդրկովկասի բոլոր երեք հանրապետությունները, եւ երեւի նրա համար ամենաարդյունավետը Վրաստանում անցկացրած ժամանակն էր: Իսկ հայերի ուրախությունը՝ Ծիծեռնակաբերդի այցելության հետ կապված, վաղաժամ էր, քանի որ այդ նույն պաշտոնյան նույն օրը Բաքվում ծաղկեպսակ դրեց ադրբեջանցի զոհերի հուշաքարին (Վրաստանում հարգանքի տուրք մատուցեց Հայրենական մեծ պատերազմում զոհվածներին): Այսպիսով, Ֆիշերը ներկայացրել է Գերմանիայի քաղաքականությունն այս տարածաշրջանում,այն է՝ հավասարակշռվածության պահպանում: Նա փաստորեն իրար է հավասարեցրել Մեծ եղեռնի զոհերին եւ ադրբեջանցի ջարդարարներին ու կողոպտիչներին: Դրա հետ ես չեմ կարող հաշտվել: